

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **A., a.s.**, so sídlom v B., proti žalovanej **M. V.**, bývajúcej v B., zastúpenej B. L., s.r.o., so sídlom v B., **o zaplatenie 13 690,33 Eur (412 435 Sk) s prísl.**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 10 C 44/2000, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. januára 2009 sp. zn. 5 Co 484/2007 v spojení s opravným uznesením z 18. augusta 2010 sp. zn. 5 Co 484/2007, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 27. januára 2009 sp. zn. 5 Co 484/2007 v spojení s opravným uznesením z 18. augusta 2010 sp. zn. 5 Co 484/2007 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 20. júna 2006, č.k. 10 C 44/00-81 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 412 435 Sk so 17,6 % úrokom z omeškania od 9. decembra 1996 do zaplatenia a trovy konania v sume 16 496 Sk, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobou podanou na okresnom súde 9. decembra 1996 sa žalobca voči žalovanej domáhal zaplatenia 412 435 Sk s príslušenstvom titulom vydania bezdôvodného obohatenia. Žalobca so žalovanou uzavrel poisťnú zmluvu s dlhodobým poistením osobného motorového vozidla pre prípad odcudzenia s nulovou spoluúčasťou. Na základe oznámenia poistenej udalosti dňa 9. mája 1994 vyplatil žalobca žalovanej poisťné plnenie vo výške 412 435 Sk. Následne bolo zistené, že vozidlo, ktoré bolo poistené patrilo pôvodnému majiteľovi firme W., R. S., ktorej bolo odcudzené dňa 5. - 6. apríla 1991. Po doložení vyšetrovacieho spisu v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III sp. zn. 13 C 77/94 bolo preukázané, že motorové vozidlo Mitsubishi Pajero B., ktoré žalovaná údajne odkúpila od T. L., bolo odcudzené. Súd mal za preukázané, že

predmetné vozidlo bolo pôvodne majetkom uvedenej rakúskej firmy, ktorej bolo odcudzené neznámym páchatelom. Vzhľadom na to žalovaná uzavrela s T. L. absolútne neplatnú zmluvu (§ 39 Obč. zák.), ktorý nepreukázal svoje vlastníctvo k vozidlu a teda nemohol preniesť na iného viac práv než mal sám. Poistná zmluva uzavretá medzi účastníkmi je absolútne neplatná od samého začiatku (žalovaná nebola vlastníčkou vozidla pri uzavieraní poistnej zmluvy). Nevzniklo jej ani právo na poistné plnenie, ktoré sa vzťahuje na majetok vo vlastníctve. Nakoľko sa žalovaná dostala do omeškania s plnením peňažného dlhu, táto je povinná podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka zaplatiť žalobcovi aj úroky z omeškania. Úspešnému žalobcovi súd priznal právo na náhradu trov konania.

Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 27. januára 2009 sp. zn. 5 Co 484/2007 v spojení s opravným uznesením z 18. augusta 2010 sp. zn. 5 Co 484/2007 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými aj právnymi závermi súdu prvého stupňa. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.

Rozsudok odvolacieho súdu napadla žalovaná dovolaním. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. a navrhla rozsudky súdov oboch stupňov zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Uviedla, že žalovaná v odvolaní namietla, že prvostupňový súd nevykonal dôkaz výsluchom svedka T. L., hoci práve jeho výpoveď by mohla ozrejmiť otázku dobromyseľnosti právnych predchodcov, ktorí boli vlastníkami automobilu (ako predmetu poistnej udalosti). T. L. bol totiž predchádzajúcim vlastníkom automobilu, od ktorého žalovaná kúpila auto. Z jeho výsluchu mohli vyplynúť ďalšie skutočnosti týkajúce sa predchádzajúcich vlastníkov automobilu, prípadne potreba vypočuť ďalších svedkov, čo má rozhodujúci význam pre posúdenie dobromyseľnosti a trvania nepretržitého radu lehôt pre účely vydržania. Táto otázka by mala vplyv na to, či žalovaná bola alebo nebola vlastníkom automobilu a teda či mohla riadne uzavrieť poistnú zmluvu. Vzhľadom na to, že prvostupňový súd ani odvolací súd sa s uvedeným argumentom vôbec nevysporiadal, došlo takýmto postupom k odňatiu možnosti konať pred súdom. Je povinnosťou súdu, aby zreteľne uviedol, prečo uvedený dôkaz nepovažoval za potrebné vykonať.

Žalobca navrhol dovolanie žalovanej zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či jeho opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré týmto opravným prostriedkom možno napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak smeruje proti rozsudku, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.), alebo proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo proti rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danom prípade dovolanie smeruje proti rozsudku, ktorý nevykazuje znaky niektorého z uvedených rozsudkov, preto prípustnosť dovolania z týchto ustanovení nemožno vyvodiť. Vzhľadom na obsah dovolania a tiež zákonnú povinnosť skúmať, či napadnutý rozsudok nebol vydaný v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 O.s.p.), neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa ďalej zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p.

Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa

postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca, alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania.

Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný, a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné. Pre záver o existencii niektorej z uvedených procesných väd nie je rozhodujúci subjektívny názor účastníka o tom, že v konaní došlo k jednej z týchto väd, ale konanie musí byť skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Žalovaná vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

V dovolaní sa namieta existencia vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je taký vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníma možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

K odňatiu možnosti žalovanej pred súdom konať malo podľa jej názoru dôjsť tým, že súd nedostatočne odôvodil svoje rozhodnutie a nezaoberal sa námietkami žalovanej uvedenými v odvolaní.

Skúmanie prípustnosti dovolania v prípade, že toto smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým bola účastníkovi podľa jeho tvrdení postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) je založené vždy na individuálnom prístupe k prejednávanej veci. Judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k prípustnosti dovolania z dôvodu odňatia možnosti konať pred súdom je bohatá a zahŕňa rôzne situácie procesného charakteru. Vady konania vymedzené v zhora citovaných častiach ustanovenia § 237 O.s.p. sú porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktorého právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález z 12. mája 2004 sp.zn. I ÚS 226/03) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

Pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka; porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na druhej strane sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite, skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky i s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadne riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

Ak potom nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a zároveň aj dôvodnosť podaného dovolania. Krajský súd sa vo svojom rozsudku nijako nevysporiadal s námietkou žalovanej uvedenej v odvolaní ohľadne nevykonania dôkazu (výsluch svedka). Svoje rozhodnutie teda neodôvodnil v súlade s požiadavkami, ktoré na odôvodnenie rozhodnutia stanovujú príslušné zákonné ustanovenia (§ 157 O.s.p.).

Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozsudku je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť zároveň i prostriedkom kontroly v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku. Ak rozsudok odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., je nepreskúmateľný.

Odôvodnenie rozhodnutia súdu musí byť zrejmé, jasné a zrozumiteľné nielen súdu, ale aj účastníkovi konania, keďže súd rozhoduje o jeho právnej veci (I. ÚS 241/2007).

V posudzovanom prípade dovolateľky to tak nebolo. Z práva na spravodlivý proces totiž vyplýva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že (ne)majú význam pre rozhodnutie vo veci samej (porovnaj Krasko c/a Švajčiarsko 1993).

Tým, že uvedené princípy neboli rešpektované odvolacím súdom, došlo k porušeniu základného práva dovolateľa na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru, resp. čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v spojení s § 157 ods. 2 O.s.p. a tým aj k naplneniu dovolacieho dôvodu uvedeného v § 237 písm. f/ O.s.p., ktorý viedol nielen k prípustnosti, ale aj dôvodnosti mimoriadneho opravného prostriedku podaného žalovanou.

Pretože napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nie je správne, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. októbra 2010

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková